

Datum 2024-01-29
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2023/0384
Ert diarienummer Fi2023/02704
Handläggare Ida Gulbrandsen
Mille Salomaa Lindström

Finansdepartement
103 33 Stockholm

Yttrande över delbetänkande En säker och tillgänglig statlig e-legitimation (SOU 2023:61)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

MFD välkomnar utredningens förslag om att stärka samhällets säkerhet och robusthet, motverka bedrägerier och underlätta för att fler ska kunna få tillgång till en e-legitimation. MFD ser positivt på en statlig e-legitimation som säkerställer tillgången till viktiga samhällsfunktioner och som ökar tillgängligheten för de som har ett digitalt utanförskap. MFD har samtidigt synpunkter vad gäller kravet på personlig inställelse vid grundidentifiering samt kring den statliga e-legitimationens tillgänglighet och användarstöd.

Myndighetens synpunkter

7.5 Grundidentifiering

MFD ser att ett absolut krav på personlig inställelse vid ansökan om och utlämnandet av den statliga e-legitimationen riskerar att missgynna personer som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan ta sig till den utfärdande myndighetens lokaler. Av den anledningen förordar MFD att en lösning i form av mobila id-kortstationer används vid ansökan och utfärdande av statlig e-legitimation för dem som inte har någon möjlighet att ta sig till eller vistas i den utfärdande myndighetens lokaler. Säkerhetsnivån kan på så sätt motsvara ordinarie förfaringssätt. En sådan lösning presenterades av Myndigheten för digital förvaltning i slutredovisningen av regeringsuppdraget om att föreslå hur en statlig e-legitimation kan utformas¹. Ett liknande förslag lyftes även i MFD:s remissvar till betänkandet Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14).

¹ En säker och tillgänglig statlig e-legitimation (I2022/01335).

MFD menar att ansökningsförfarandet för den statliga e-legitimationen bör vara tillgängligt även för dem som, utifrån nedsatt funktionsförmåga, saknar möjlighet att ta sig till ansökningslokalen. Att sakna e-legitimation kan få allvarliga konsekvenser för individen. Inte minst för att e-legitimation krävs för att kunna genomföra grundläggande handlingar som ekonomiska transaktioner och kontakt med vården. En stor del av de som idag saknar tillgång till e-legitimation utgörs av personer med funktionsnedsättning och äldre personer.

MFD bedömer dock att det är en begränsad grupp individer som berörs av undantaget på personlig inställelse i den utfärdande myndighetens lokaler och därmed bör eventuella merkostnader vara försumbara. Behovet av undantag på personlig inställelse bör styrkas med intyg.

7.4.2 Till vilka och på vilket sätt ska den statliga e-legitimationen tillhandahållas?

MFD ser att den statliga e-legitimationen behöver utformas med god tillgänglighet vad gäller ansökningsprocess och användarstöd. Det krävs för att personer med funktionsnedsättning eller äldre ska kunna ta till sig information, förstå hur processen för ansökan och utfärdande sker samt ges förutsättningar att kunna använda e-legitimation.

Utredningen lyfter att det behövs en översyn av de lokaler som avses att användas för ansökan och utlämnade av den statliga e-legitimationen. MFD ställer sig positiv till en sådan översyn och att den innefattar delar såsom: ramper, punktskrift, belysning och kontrastmarkeringar. Om information om ansökningsprocessen är otillgänglig (exempelvis i form av enbart digital information och digitala kösystem) behöver det även finnas möjlighet att få information och vägledning av personal på plats.

Utredningen bedömer även att det finns behov av support i användningsskedet. Det är också en slutsats i slutrapport (I2022/01335) från Myndigheten för digital förvaltning. MFD instämmer i denna bedömning och understryker att en sådan support behöver anpassas efter de skilda behov som innehavarna av den statliga e-legitimationen har. I framtagande av support bör principen om universell utformning vara en utgångspunkt. Det kan innebära telefonsupport såväl som möjlighet till stöd vid besök på fysiska besöksplatser. Behov och genomförande av support i den praktiska hanteringen av den statliga e-legitimationen bör kontinuerligt följas upp och utvärderas av den utfärdande myndigheten.

MFD ser även att den statliga e-legitimationen behöver införliva funktioner där gode män och förvaltare kan bistå sin huvudman i användningen. Det är

särskilt viktigt för den del av befolkningen som i dagsläget har e-legitimation och som lämnar ut sina inloggningsuppgifter till andra för att få stöd. Detta är en säkerhetsbrist som tidigare har lyfts av Begripsam och Post- och telestyrelsen i rapporten Svenskarna med funktionsnedsättning och internet (2019).

För att stärka individens självständighet och en säker användning ser MFD att den statliga e-legitimationen bör erbjuda användaren, att vid behov, utse en person som kan ge stöd i användningen av e-legitimationen. Det innebär att exempelvis ekonomiska transaktioner kan kräva godkännanden av båda parter för att genomföras.

Gällande denna fråga hänvisar utredningen till att frågan omhändertas inom ramen för betänkandet Gode män och förvaltare (SOU 2021:36), som nu bereds på Regeringskansliet. I betänkandet understryks att aktörer som tillhandahåller e-legitimation bör verka för att fler personer som har en god man eller förvaltare ska kunna få tillgång och möjlighet till anpassade lösningar för att kunna använda en sådan legitimation. Betänkandet redovisar dock inte, utöver ett nationellt register över ställföreträdarskap, hur frågan ska hanteras kopplat till e-legitimation. MFD vill därför understryka vikten av att denna fråga synliggörs och hanteras i det fortsatta arbetet med utformningen av en statlig e-legitimation.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Annika Streiler samt utredare Ida Gulbrandsen och Mille Salomaa Lindström (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2024-01-30 17:02:46 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	903e7b537c454054a07f82e3dbb94ca4

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2024-01-30 17:02:51 +01:00
Ref: 111891SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)